

DIARI CATALÀ

POLÍTICH Y LITERARI

ANY II

BARCELONA—DISSAPTE 18 DE DESEMBRE DE 1880

492

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: FERNANDO, 32, 1.er—SUCURSAL EN GRACIA.—DEVANT DEL TEATRO, DEPÓSIT DE MAQUINAS DE CUSIR.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.—Barcelona, un mes 5 rals | Fora, un trimestre, 20 | Extranger, (unió postal) trimestre, 40.

SANTS DEL DIA.—Nostra Senyora de la Esperansa.—QUARANTA HORAS.—Iglesia de las Gerónimas.

Espectacles.

TEATRO PRINCIPAL.—Funcions pera demà, diumenje 19, per la tarde se posaran en escena Los Pastorcillos ab tot l'aparat que requereix, de coros, bailables y decoracions, baix la direcció del distingit primer actor senyor Arolas.—Per la nit se posará en escena, La Traviata.—Se despatxa en contaduria per aquestas funcions.

GRAN TEATRO DEL LICEO.—Avuy, 56 d' par, La Favorita en la que farán son debut los artistas senyora Colonna y los senyors Lestellier y Colonnese.—A las 8.—A 6 rals; quint pis 4.

TEATRO DEL CIRCO.—Avuy, á un quart de nou, El postillon de la Rioja.—Donde las dan....—La voz publica.—A 2 rals.

Demá, grans funcions.

TEATRO ROMEA.—Societat Latorre.—Avuy, la comedia en 3 actes, El gran filon y la pessa, De tiros largos.—Terminat l' espectacle se obsequiará als senyors abonats ab un ball de Societat en lo saló de descans.—Entrada á localitats 3 rals; id. al segon pis 2.—A las 8.

Demá diumenje, tarde, lo drama en 3 actes, Sancho Garcia y la pessa, R. Y. F.—Nit, lo drama catalá en 3 actes, Lo Rector de Vallfogona y lo monolech, 505.—Se despatxa en contaduria.

Lo dilluns, 13 Representació de la comedia en 3 actes Lo dir de la gent.—Se despatxa en contaduria.

TEATRO DEL ODEON.—Demá diumenje extraordinaria, lo popular y magnífich drama de costums en 4 actes, El pueblo y la aristocracia; la preciosa joya del teatro espanyol en vuit quadros, La vida es sueño y la tan celebrada comedia, Las cansons de la fornal.

TEATRO ESPANYOL.—Funció pera avuy, novena representació del drama en 5 actes, Sor Teresa y la nova pessa, C. A.—A las 8; platea 3 rals; paraís 2.

Demá, últimas representacions, tarde y nit, lo drama, El Hijo de la noche.

BON RETIRO.—Demá per la tarde, estreno de la màgia en 4 actes, Flama ó la hija del fuego.

SKATIN RING en lo teatro del Bon Retiro.—De 2 á 5 y de 8 á 11 sessió de patins.—Entrada 2 rals

Reclams

LA EMPERATRIZ

3 Escudellers Blancs 3.

3, LO PRINCIPAL 3.

Senyors, ha arribat ja 'l dia Gran basar de ro-en que 'm posés á la altura bas fetas; género dels mes renomats sastres } bons y abundants y ab molta y gran baratura. } pera la mida; especialitat en la estisora; activitat en tot; preus com ningú, pero sense fiar. Per lo carrer del Hospital, recó de Sant Agustí, 3.

MANEL DURAN, el Feo Malagueño.

50 TAPINERÍA 50

LA LUCIA

Fábrica de cotillas.

HERPES sarna, escrofulas y demés humors, aixís interns com externs. No descuydar que 'l Hop antiherpetic de Dulcamara compost del Dr. Casasa, es l' únich que 'ls cura radicalment, sens que donguin senyal d' haber existit.—Vejis lo prospecte.—Unich depósit.—Gran Farmacia del doctor Casasa, plassa de la Constitució, cantonada al carrer de Jaume primer.

AVIS ALS SENYORS propietaris

Baratura en los papers pintats pera decorar habitacions, y gust en la colocació per Joseph Ventura.

Totas las personas que desitjin fer empape-rar, trobaran un gran y variat assortit desde 'l preu de 2 rals pessa endeyant.—Se reben encàrrechs pera portar los monstruaris á domicili, Sant Pau, 32, botiga.

VENEREO Sa curació es prompta radical y segura, sense mercuri copaiva ni altres preparacions perjudicials, per medi del AIXEROP ANTI-VENEREO DEL Dr. CASA-SA.—Gonorreas, llagas, tumors, dolors estrenyiments; l' venero, en fi, en totas las sevas formas, per crónich que siga, se cura prompte y bé abaqueix inimitable Aixerop, exclusivament vegetal.—Vejis lo prospecte.—Dirigirse al Dr. CASASA en sa GRAN FARMACIA plassa de la Constitució, cantonada al carrer de Jaume 1.

LA CONFIANZA. En aquesta gran confiteria s' hi troba una exposició permanent de dolces de totas classes y també un gran assortit de vins generosos del país y estrangers. Fontanel·la, 22.

Empréstit Provincial

En lo despatx del Corredor Colegiat don Anicet Espinach s' admeten suscripcions. Se compran cupons de totas classes, vensuts y á vence.—Baixada de Sant Miquel, i entressuelo.

Gran y variat assortit

DE EBANISTERIA Y SILLERIA

DE COMAS Y SABATER,

carrer dels Archs, 8, botiga, entrada per las plassas Nova y Santa Agna.

NO COMPREU

ni encarregu cromos pera felicitar, sense passar per la Litografia d' ex Riera, carrer Ample, 15.

L' AGUILA Gran basar de robas fetas y á mida.—Acabat lo inmens surtit pera la próxima temporada d' hivern; tant pera sas casas de Madrid, Cádiz y Sevilla com per aquesta Gran casa de confectió, primera en sa classe en Espanya, per los bons generos que s' emplean y la esmerada construcció de las prendas.

Los Senyors que 's dignin visitar aquest vast establiment fundat en 1850, hi trobaran pera la mida y en robas fetas lo mes nou, elegant y y bonich que 's construeix en lo pays y en l' extranger. Los preus moderats, com podrá véures en la nota de preus insertada en lo lloch corresponent.

Plassa Real 18.—Los preus moderats.

EVA

Estudi social per E. Rodriguez Solís. Acaba de publicarse ab un éxit extraordinari aquesta importantíssima obra.—Dues pessetas 6, Pi, 6, y en totas las llibrerias.

GANGA.

Se ven per 60 duros un molí de fabricar xocolate, de quatre currons junt ab tots sos accessoris per posarlo desseguida en marxa. Donarán rahó en lo despatx de Joseph Tonijuan, carretera Creu Cuberta, devant de la font, cantonada al carrer de Floridablanca.

MALALTÍAS

de la pell y el estó mach, (herpes, sífilis, venéreo y tumors frets). Curació segura per un distingit metje.—Consultas de 1 a 3, carrer de Sant Pau, 30, segon; de 4 a 6, Gignás, 5 y Ataulfo, 21, Farmacia.

Secció d' economia DOMÈSTICA.

PREUS corrents á la menuda dels articles de consum domèstich, en los mercats de Barcelona en lo dia d'ahir.

Pescaterias.—Mercat del demati.—Assortit de llagostins que 's venian á 5 rals la tersa; calamarsos y congria á pesseta; pagell y llubarro á 28 quartos; llus de 20 á 26; llagosta á 34; móllaras y pelayas á 22; molls á 20; castanyola y tunyina á 16; raps á 14 y sardina á 10.

Mercat de la tarde.—Assortiment com 'l demati y regint poch mes ó menos idéntichs preus.

Secció de Noticias BARCELONA**SESSIÓ DEL AJUNTAMENT.**

Ab escassa concurrència de regidors comensá ahir tarde la sessió extraordinaria del nostre magnífich Ajuntament, presidintla lo primer Alcalde don Enrich de Durán.

Llegida y aprobada que fou l' acta de la sessió anterior, lo senyor Soler y Catalá demaná que en lo despatx ordinari se dongués preferència á un dictámen de la comissió segona, referent á la aprobació dels comptes de las medallas acunyadas, pera distribuirse com á premis als alumnos de las escuelas Municipals que mes se distingeixin en los próxims exámens públichs, aquest dictámen sigué aprobat sense discussió.

Se llegia lo dictámen que tracta de elevar una exposició al govern demanantli que al otorgar lo permís de empalme dels ferro-carrils per l' Ensanxe, ho fassi donantli lo carácter de interinitat quan lo senyor Durán proposá que 's procedís á la discussió y aprobació de altres dictámens de interés particular que reclamaban una solució urgente y aixís se verificá aprobantse alguns dictámens de la comissió quarta, entre 'ls quals hi figuran un permís pera la construcció y colocació de rétols, aparadors y portas sortidas en la botiga de un particular; y altre per la instalació de una máquina de vapor de la forsa de 3 caballs en un taller de conservas del carrer del Forn de la Fonda.

Acte seguit y ab la indiferència acostumada, foren aprobats una infinitat de dictámens de interés purament particular, altres quedaren sobre la taula y algun quedá reixassat.

Entre 'ls que sigueren aprobats hi figuran alguns permisos pera construcció de casas en alguns solars del Ensanxe; altres per la construcció de aceras devant d' algunas fincas dels carrers de Provenza, Clarís, Viladomat, Pelayo, Baylen, Corts y Aussias March, altre per la urba-

nisació de un tros de marge de la Riera d' en Malla, y altre per la construcció de una claveguera que sortint de la fàbrica dels germans Batlló vagi á desembocar á la cloaca colectora del carrer de Montaner.

Quedaren també aprobats alguns dictámens referents al pago de comptes per obras fetas en la ciutat per varios particulars, figuranhi també lo corresponent al alumbrat públich.

Se desestimaren tres proposicions; una d' ellas que demanaba permís per instalar un tran-vía infantil al voltant del surtidor de la plassa Real, y las altres sobre reclamacions fetas per alguns individuos del personal del Municipi.

S' aprobá també un dictámen favorable á la comunicació dirigida per la societat «Económica de Amichs del País», demanant autorisació pera constituir una comissió permanent protectora del treball y foment del País, composta de dos regidors y dels delegats que nombrin las asociaciones científicas y económicas, qual comissió siga sempre una defensa contra 'ls obstáculos que s' oposin á la marxa del progrés moral y material de Barcelona.

Altre dictámen sigué aprobat en lo que s' exposaba, que en atenció á no haberse presentat postors en la subasta verificada pera provehir de capots d' hivern als individuos de la guardia municipal, se procedeixi per segona vegada á la subasta, augmentant de una pesseta per cada capot lo tipo senyalat. En aquest dictámen hi consta la obligació precisa pe'l constructor de tenir llestos los capots á últims de Janer próxim.

Entre 'ls dictámens que quedaren sobre la taula, n' hi figura un en lo qual la comissió respectiva demana fer economias en lo pressupost del alumbrat públich, apagant desde las dotze á la una de la nit la meytat dels fanals del Ensanxe y deixant fora de servey 188 fanals dels 284 existents en lo Saló de Sant Joan y passetjos de la Industria y d' en Pujadas.

Casi al final de la sessió, se doná compte del dictámen que demostra los nombraments verificats per sorteig, dels regidors que formarán las comissions de districte que han de entendre en las operaciones del próxim reemplaç.

Pot ben dirse que en aquesta sessió no va badar boca cap dels regidors, despatxantse tots los expedients casi sense discussió. Per primera vegada desde moltes sessions ensá va terminarse lo despaig ordinari.

La sessió se comensá á las quatre y s' aixecá á tres quarts de set.

Lo de la Patti.—Han fracassat las negociacions que hi habia pendentas ab l' Adelina Patti perque aquesta *prima donna* vingués á Barcelona á donar un reduhit número de representacions.

A mes de la persona á qui aludiam en la nostra edició d' ahir, habia també fet proposicions l' empresari del Teatro Principal don Adolfo Brugada, qui avans d' ahir rebé un telégrama del mestre Goula anunciant que la artista en qüestió no podia aceptar cap mena de contracta ni pe'l teatro Principal ni pe'l Liceo.

Ab tot, avans d' ahir en lo Liceo se donaba per fet l' ajust de la célebre *diva*, puig s' habia rebut un telégrama conce-

but, poch mes ó menys, en los següents termes:

«Aquest vespre celebrarán una conferencia lo mestre Goula, lo baix Uetam y 'l secretari de la Patti, per tractar del ajust d' aquesta artista pe'l gran teatro del Liceo.»

Al rebre aquest telégrama tot seguit la contaduria del nostre gran teatro líric se veié invadida de públich que ja s' apresuraba á demanar localitats pe'l cas que las negociacions tinguessen felis resultat.

Mes á última hora se va saber que tot habia fracassat, gracias á un telégrama posterior que deya aixís:

«La Patti reixassa EN ABSOLUT tota lley de condicions per anar á Barcelona.»

Del contingut del anterior telégrama 's despret ser una veritat lo que fins ara s' habia dit de la nostra *compatriota*; aixó es, que no vol venir, *ara ni may*, á Barcelona.

Semblant desaire al nostre públich sols podria tenir una explicació que anem á aventurar ab las degudas salvetats. Potser la senyora Patti té por dels *dilettanti* barcelonins que mes de una y de duas vegadas han destruhit en un vespre reputacions artísticas laboriosa y artificialment elaboradas.

Mes are dirém á la *diva* que si no está ben segura de valer lo que diuen que val, obra ab molt acert no volent saber res ab los barcelonins. En lo teatro del Liceo, al presentarse, per exemple, en la *Traviatta*, lluhint luxosos vestits y joyas per valor de milions, sols lograria enlluernar á una part petita del públich, puig l' altra, la dels pisos tercer, quart y quint, se fixaria principalment en sa veu y en sa manera de cantar, de dir y de fer, es á dir, en lo que forma la part essencial d' un artista, y si per desgracia d' ella, arribés á observar lo mes petit reparo, tot seguit se recordaria del sou exorbitant que guanya, rahó per la qual fora molt possible que en son camí sembrat de rosas y de llores hi trobés alguna espina.

Are, si la Patti es lo que diuen; si es realment lo bell ideal del art, com hem llegit en un diari de Madrid, allavoras no s' explica sa resolució que sembla irrevocable. Y no s' explica perque, per mes que fassi y per mes que diga, sempre á sa corona artística hi faltará 'l sello del públich filarmonich d' una ciutat tant reputada en aquest concepte com la ciutat de Barcelona.

La Patti ha sigut aplaudida en Paris, Lóndres, Sant Petersburg, Milan, Roma, Madrid y otras capitals; mes á n' aquets aplausos, perque la fama siga completa, hi faltan los de Barcelona, los de la capital que conté 'l gran teatro del Liceo, que ha aplaudit á las primeras celebritats europeas y ha fet la carrera á no pocas d' aquestas.

Nosaltres temem que l' Adelina Patti, al reixassar *en absolut* la idea de venir á Barcelona, ha mostrat no estar prou segura d' ella mateixa. Y dihem aixó perque las proposicions que se li han fet han sigut per demés ventajosas; tant, que s' ha arribat á oferirli, per quatre funcions tan solsament, la enorme suma de *dotze mil duros*! cantitat que han distat molt de cobrar en Barcelona celebritats com la Titiens, en Mario y alguna altra ab las que la Patti 's podria donar per ben contenta si hi tenia algun punt de contracte.

Dos metjes mes.—En la nostra Universitat, ha rebut lo grau de Llicenciat en Medicina y Cirujia; ab la qualificació de sobre-salient, don Domingo Martí y Juliá, natural d' aquesta ciutat.

En la mateixa Universitat ha rebut igual grau don Isidro Pellicer y Rosés, natural també de Barcelona.

505.—S' ha posat en venda en las principals llibrerias lo monólech titulat «505», estrenat ab éxit en lo teatro de Romea, la nit del benefici de son autor, l' aplaudit actor cómich senyor Fontova.

Lo preu del llibret es módich, puig costa sols un ral.

Exposició Zoológica y bestias sábias.—Ha arribat á Barcelona la Exposició Zoológica Oriental dels senyors Cabana y Capellini, ab sa companyia de gossos, cabras y micos sabis.

Trevallarán en lo Circo Equestre de la plassa de Catalunya, y debutarán en un dels dias de la próxima setmana.

Delegats pe'l «Congrés de Jurisconsults».—Los advocats del districte de la Seu d' Urgell han nombrat delegats á don Joaquim Dalmau y Fiter y don Joseph Fiter y Caba, y los del districte de Tarrassa á don Feliu Vilarrubias y don Salvador Reniu, y en defecte d' aquest, per lo cas que no accepte, á don Miquel Vila.

Nou periódich.—Ahir varem rebre la visita d' un nou periódich que fa dos ó tres dias ha comensat á veure la llum en aquesta ciutat, y que 's titula *Los Negocios*. Aquest títol sintetisa perfectament l' índole del nou colega, á qui desitxém llarga vida, tornantli lo saludo que dedica á la premsa.

Queixas d' un carter.—Uns vehins de cert barri de Barcelona, se'ns queixan de que 'l seu carter reparteix las cartas una sola vegada al dia, de manera que las de la part de Manresa, arribadas á las 9 del matí se reben á las 24 horas de sa arribada, aixis com las de Fransa, que arribadas á dos quarts de dotze del matí no van á parar á mans de sos duenyos fins al dia següent.

No citém lo barri, per veure si 'l carter en qüestió 's corretteix, y dirém sols que es d' un dels barris del districte segon. Si no hi posa esmena, dirém clarament á quin barri 'ns referim, al objecte de que arribi á noticia del senyor administrador de correus.

Servey premiati.—L' Ajuntament en la sessió celebrada ahir, acordá concedir una medalla al guardia municipal Francisco Sanchez Perez, per lo servey prestat fa alguns dias en la Rambla, detenint ab perill de sa vida lo caball d' un cotxe que anaba desbocat, de qual acte meritori se'n ocupá ab elogi tota la premsa local.

Sessió pública en l'«Ateneo Lliure».—Avuy á las nou de la nit continuarà en lo «Ateneo Lliure de Catalunya» la discussió sobre lo enllás dels ferro-carrils d' aquesta ciutat, en la que parlará don Joseph Feliu y Codina.

La sessió serà pública.

Conferencia.—Lo dilluns próxim dia 20, lo senyor don Teodoro Baró, donarà en lo «Foment de la Producció Espanyola» una conferencia pública sobre 'l tema «Porque somos proteccionistas.»

Academia de Taquigrafia.—Aquesta Academia celebrarà avuy dissapte á las 8 de la nit, sessió práctica oral en la que disertarà lo senyor académich don Rafel Forns.

Casas de Socorro.—Ahir fou auxiliat en la casa de Socorro del districte primer, un revenedor de mistos que fou atropellat per un carretó en lo carrer de Escudillers resultantne ab una estensa contusió al peu.

També ho foren en la del districte segon, un estudiant ab luxacions en lo colse esquerra per caiguda; un home atropellat per un carro ab una gran contusió en un peu, y un noy que va caure al bras ocasionantse varias cremaduras.

Escamoteix.—A un senyor qu' estab ahir distret entre un grupo de curiosos situat en lo carrer de Santa Agna, li escamotejaren lo rellotje de la butxaca.

Mort repentina.—Ahir morí repentinament en sa habitació del carrer de Vertrallans, una dona que tenia 82 anys d' edat. Lo cadávre sigué portat al Hospital per ordre del Jutje.

Mes sobre 'ls timadors.—Altra víctima d' aquets busca vidas sigué ahir un comerciant de quincalla foraster. Dos subjectes li arreglaren lo consabut negoci en la Plassa de la Universitat, entregantli á cambi de 46 duros alguns cartuxos de perdigons.

Noticias de Sans.—*Lo tifus.*—Val la pena que 'l Ajuntament de Sans no deixi de vista la proporció que en l' extrem d' aquella població va prenent lo tifus, del qual segons noticias que 'ns mereixen crèdit, existeixen nu número mes que regular de atacats.

Convindria al mateix temps averiguar qui hi ha de cert sobre l' origen de enfermetat segons de públich se diu, perque desapareixés cert foc d' infecció que 's senyala com á causa.

MOVIMENT CIENTIFICH Y ARTISTICH.

Vetllada Inaugural.

Important fou la que celebrá l' *Associació de Excursions Catalana*, avans d' ahir. Tingué lloch en lo gran saló del *Foment de la Producció Espanyola*, que omplia una nombrosa y escullida concurrència, en quina 's distingían bastantas senyoras y bellas senyoretas. Algunes de nostras autoritats locals hi estavan representadas, lo mateix que las mes importantes corporacions de Barcelona, entre quinas recordém la «Económica de Amichs del Pais», «Los Amichs de la Instrucció», la «Academia Médico-Farmacéutica», «La Protectora de animals y plantas», «Lo Foment de la Producció Espanyola», etc.

La testera del saló, artísticament adornada, produhia molt bon efecte. En lo fris se destacaban alguns cartelons entre coronas, ab los noms dels excursionistas catalans, Ali-Bey, Gimbernat, Parcerissa, Piferrer, Micó, Martorell y Peña, y en la paret al costat del dossier altres dos, ab los de Jener y Gatell. Remataba lo dossier un escut de Catalunya, rodeijat per la bandera espanyola y per lo gloriós pendó de las quatre barras, desseta del qual y al centro de la cortina, 's destacaba lo escut de l' *Associació*.

En la tarima ahont hi havia la mesa, s' al-saban ben combinats grupos representant lo excursionisme, las bellas arts, la epigrafia, la geografia, la historia natural y demás ciencias auxiliars de las excursions.

Oberta la sessió lo senyor Secretari don Eudalt Canibell procedí á donar compte en

una extensa y atinada Memoria, dels treballs portats á cap per l' *Associació*, possant de rellue los profitosos estudis fets per la mateixa, durant l' any que acaba de transcórrer, tan importants per lo número com per la qualitat. Las consideracions que 'l senyor Canibell feu en son treball, feren ressaltar doblement lo profitós de la idea, y li valgueren un prolongat aplauso al acabar sa lectura.

Seguidament lo soci senyor Tobella llegí una extensa Memoria de la excursió verificada per la societat á la isla de Mallorca, lo-grant interessar á la concurrència per son estil descriptiu y per lo foch patriótic que 's descubria en totas las páginas de aquell escrit. Los resultats de la excursió estaban exposats en lo saló, part en un artístich quadro, y demunt la taula alguns pertanyents á historia natural.

Lo senyor President terminá la sessió ab un discurs, demostrant la utilitat de la idea excursionista, qual significat buscá en la etimología de la paraula, y després de referir los resultats práctichs que han produhit en Catalunya desde 1876 en que fou plantejada, y de donar compte de que en altrás provincias de Espanya 's secundará tan enlayrat propósit, acabá afirmant que l' excursionisme estaba cridat á contribuir poderosamente á la regeneració dels pobles. Lo discurs del senyor Arabia com la Memoria del senyor Tobella, foren coronats per lo aplaudiment de la concurrència, que molt satisfeta sortí de la sessió.

Obra de Mecánica.—S' ha publicat lo quadern 65 de la obra que ab lo títol de *Catecismo dels maquinistas navals y terrestres*, dona á llum lo senyor Barrera y Bodet. Aquest quadern conté las entregas 97 y 98.

Ilustració Catalana.—Lo periódich ilustrat que ab aquest títol veu la llum en nostra ciutat, acaba de publicar lo prospecte per lo any 1881. En ell s' ofereixen milloras en la part de redacció y principalment en la de ilustració, donant com á mostra tres ó quatre bonichs grabats.

—Totas las obras y periódichs citats en aquesta secció poden obtenirse ab la major facilitat dirigintse á Teixidó y Parera, 6, Pi, 6, Barcelona.

Secció Bibliográfica.

Primer tomo de las memorias de l' Associació Catalanista d' Excursions Científicas.

Com en lo DIARI CATALA sempre 's dona preferència á quant se refereix al moviment catalanista, avuy anem á ocupar-nos un xich del tomo de memorias d' una de las corporacions que 'ns es mes simpática per l' objecte á que tendeix. Ell es un volum de regulars dimensions, imprés luxosament y ab bon número de grabats intercalats en lo text, alguns dels quals ocupan una página entera.

Deu tenirse en compte, al fullejar lo volum, que no son pas produccions literarias lo que enclou, sino senzillas narracions de visitas á tal ó qual comarca, castell, iglesia ó monastir. Partint d' aquest principi, que no dirém are si es lo mes propi de la corporació, y passant per alt las consideracions que 'ns sugereix, anem á dirne quatre paraulas.

Lo carácter general de las memorias, exceptuantne sols alguna, es lleuger; pot-ser sobradament lleuger, y aquesta condició se trasparente en lo volum. En mitx de tot, es de notar que si be impera en sas planas lo lirisme rimbombant, tan de moda fins fa poch en lo catalanisme, lirisme que consisteix en narrar *tempos-*

tas ferotjes, nuvoladas negres y rocams ferestechs servintse sempre de esdrújulas; á pesar d'aixó es d'elogiar la brevetat descriptiva de gran número de las memorias á que fem referencia.

No podem passar per alt una observació y en ella desitxariam esser atesos per l'Associació Catalanista d'Excursions Científicas. Tal es lo llenguatge barrejat d'arcaïsmes en tot lo volum. ¿Perqué s'ha d'escriure *segle, esglesia*, si pronunciém *sigle, iglesia*, sense que *iglesia* y *sigle* escrit com se pronuncia sia en cap manera anti-gramatical ni es malmetre la llengua acceptar las modificacions—quan no son barbarismes—que l'ús introdueix? Al dir aixó nos dirijim també als catalanistas que no estigan convençuts que 'l'usar tals termes, amen de molts altres d'invençió propia, no produheix altre efecte que divorciar al públich, que es per qui 's'escriu, del renaixement literari de la nostra llengua.

No hi ha pas en lo volum memoria ahont si 's'parla de costums de montanya no 's'trobin bonas, excelents; no hi ha pas cap memoria del volum ahont si 's'parla de monuments no 's'califiquin de *notables*, y mal sia no mes que una capelleta, alló es un monument. A creure 'l'contingut del llibre no hi ha necessitat d'eixir de Catalunya pera admirar bellesas de primer ordre, essent així que estém faltats per complert, en lo relatiu á monuments, de obras dignas de l'epoca romana y del renaixement, épocas é istils molt notables en l'història del art. Sols de l'Edat mitjana conservém en l'ordre civil alguna cosa que puga dirse *bona*, com també en conservém, y no moltas en l'ordre relligiós de la mateixa época.

Aqueix desconeixement de relació en lo major ó menor mérit, ja sia artístich ó arqueològich, de quant se descriu en las memorias que 'ns ocupan, es remarcable en los grabats del llibre, los quals, com no s'escaparà á ningú, debian esser ben triats pera que 'l lector se fes càrrech de lo que 's tracta en lo text. Y en proba de nostra afirmació citarem per exemple: del temple de Sant Martí Sarroca publica dos grabats de bon tamany que segons lo epígrafe son còpia de fotografia; á lo que podem afegir que tals fotografias son reproducció de dos quadros, ben dolents per cert, de un professor de l'Academia, que á sa vegada 'ls copiá de las lámias de la obra *Recuerdos y bellezas de España*, essent així que be podia l'Associació Catalanista, al visitar aquell lloch, treure noves vistas que dongussen rahó de la grandesa de l'ábside de Sant Martí Sarroca, que be val la pena. Altre tant passa en lo castell de Vilassar, del que 's reproduheix lo punt de vista menos interessant sense portar un petit detall de la fatxada, que 'n te de preciosos per sa reresa y bon gust. Al ocuparse de las hipotéticas ruinas de Sant Miquel d'Erdol copia també varios dibuixos mes de apariència que altre cosa. Allí, ahont sols deuria haberhi detalls dignes d'estudi se veuhen un conjunt petit de ruinas y dos ó tres fragments imperceptibles.

De treballs que impliquin un estudi mitjá y pera 'ls quals sia necessari haberse format un criteri, sols habém sapigut trobarne un parell. Un d'ells es relatiu á las costums catalanas y sobre 'l qual molt tindriam que dir en la manera d'apreciar la matèria que tracta, pero al cap y

al fi es un treball digne de consideració que es separa un xich de la tarifa dels demés. Creyém digne de menció, per l'interés que revesteix baix lo punt de vista històrich, lo curiós apéndix á l'acta ó memoria de St. Pere de Tarrassa plena de curiosos datos.

En vá hem buscat en lo volum produccions d'indole científica; ni una página hem sapigut veure en la que 's tracti de geologia, botànica, producció del país, estadística de cap mena, observacions curiosas ó útils; casi tot ell es dedicat á la arqueologia com si aqueixa fos la rama mes profitosa á que pot dedicarse l'Associació Catalanista d'Excursions Científicas.

Catalunya te necessitat de que sian estudiadas sas montanyas, sos rius y sas valls; d'aqueix estudi de la terra s'en treurá profit un dia ó altre. Que tal ó qual iglesia ó castell pertanyin á tal ó qual sigle, sols te interés per un número reduhit y la utilitat de semblán dato es fins molt discutible. Si 's volen estudiar la poesia y música popular, las tradicions ó llegendas sia enhorabona, pero fassintse verdaders estudis y no 's descuidi á pesar d'aixó lo que habém apuntat primer, ó sia tots aquells datos que coneixém del estranger y nó del nostre país, porque no s'ha prés ningú la pena de buscarlos. No hi fa res que al llegir una memoria en la corporació no entussiasmi per sas descripcions y son llenguatge mes ó menos florit; lo bó y lo útil may perden la calitat.

Esperém veure 'l segon tomo de las memorias de l'Associació Catalanista d'Excursions Científicas pera trobarhi treballs que cada un d'ells sia un acabat estudi de la matèria tractada, en llenguatge senzill y expurgat d'afectació.

Secció Científica.

ARTICLE INÈDIT D'EN BARTRINA

Saben ja los nostres lectors que está imprimintse un tomo de las obras que va deixar lo nostre estimadíssim amic, en Joaquim María Bartrina. Saben també que 'l producte de la edició, lo destina la familia á alsarli un modest panteon, que guardi sas sendras. En los pochos fulls que están fins ara impresos hi van varios interessantíssims articles, entre ells lo que podem traduhir á continuació, gracias á la amabilitat y bona amistat de son germá, que es un germá incomparable en lo carinyo y veneració que porta al pobre difunt. L'article, que habém triat per lo adequada que es á la naturalesa del nostre DIARI la matèria de que tracta, es lo següent:

FRANCÉS ANTICH Y CATALA MODERN

Portada per las alas del vent, ó per las onadas de la mar, ó pe 'ls aucells, la llavor d'una planta que creix en un continent, arriba á una isla, en qual terreno fértil prompte arrela. Las condicions de la lluyta per la existencia, lley fatal que presideix á la Naturalesa, no son iguals en totas las comarcas, y mentres los descendents continentals de la planta marehan de sufrir tal vegada profundas modificacions en sa estructura pera triumfar

en lo combat per la vida, ó moren en ell, la successió del fill insular conserva ab mes fixesa los caràcters primitius. Quina ha de ser la alegría del botànich, que herborisant sigles després en la isla, trova viva encara la especie tan profundament variada ó totalment estingida en sa primitiva pátria!

Lo mateix que ab los organismes vivents passa ab lo llenguatge. Allí ahont es continuo 'l frech ab pobles que parlan diversas llenguas, aquestas se modifiquen rápidamente; conservant sos caràcters distintius mes purs en lloch aislats. Avuy mateix, en un recó d'Asturias se parla encara 'l castellá en que está escrita la primitiva crònica rimada del Cid Campeador, y estudiant detingudament los dialectes del interior d'Espanya, se podria, —es ben segur,—trovar vivents á un mateix temps las diversas evolucions de la llengua castellana.

Desde 'l sigle XVI ensá, lo catalá deu haber estat subjecte á menos variacions que 'l francés, ja que 's conservan avuy encara en lo nostre llenguatge frases y locucions que eran en aquella época comunes á las duas llenguas, y que avuy son poch menos que desconegudas en lo pays vehí.

Al llegir per primera vegada á Rabelais, vaig quedar sorprés profundament al veure la facilitat ab que comprenia 'l text sens necessitat de recorre á las numerosíssimas notas dels comentadors, podent rectificarl alguna vegada. Y era perque las frases y las locucions que 'ls bibliòfils s'han cregut en lo deber de explicar y traduhir al francés modern pera la millor inteligencia del text, existeixen quasi totas, ab escassíssimas variacions fonéticas, en la moderna llengua catalana.

Pera que aquesta afirmació no sembli massa atrevida he escullit en las obras de Rabelais, Marot y Des Periers,—escriptors tots del sigle XVI,—algunas de las paraulas que mes diferentas son de las que las han substituït en Fransa. Per la comparació pot comprobarse la veritat de lo que he dit:

Frances antich.	Catalá modern.	Frances modern.
Ares metys.	Are mateix	Inmédiatement
Barretade	Barretada	Salut du bonnet
Baster	Bastar	Suffire
Boussin	Bossí	Bouchée
Cabres	Cabras	Chevres
Campane	Campana	Cloche
Connil	Conill	Lapin
Devaller	Devallar	Descendre
Destre	Destre	Adroit
Embut	Embut	Entonnoir
Engin	Enginy	Stratagème
Esclops	Esclops	Sabots
Estirer	Estirar	Allonger
Foraines	Foranas	Extérieures
Fougons	Fogons	Cuisines
Furt	Furt	Vol
Garbe	Garbo	Grace
Geline	Gallina	Poule
Mas	Mas	Manse
Prou	Prou	Assez
Rate penade	Rata penada	Chauve-souris
Tailler	Tallar	Couper
Tregenier	Traginar	Muletier
Tupins	Tupins	Potées

Habem dit que tot sovint podem rectificar la interpretació que donan á algunas paraulas ó modismes los comentadors moders, y realment es així. Quan Rabelais, per exemple, parla «d'une grosse» de objectes que ha comprat, no vol dir una

dotzena, com creu lo bibliófol Jacob, sino dotze dotzenas, com sab lo mes insignificant botiguer catalá. Quan Bonaventura Des Periers explica que va anarsen escalas avall «d' une empeinete», no *ha de llegirse*, com diu Lacroix, «empeinte», (impresió), ni *podrà llegirse* «emprinse» (empresa); lo que ha d' entendres es «empenta», paraula catalana d' us actual derivada del verb llatí «impingere». Quant Montaigne diu «regarder priment», referintse á una observació delicada, no vol significar «mirar avans que tot», sino «mirar prim», com dihem avuy.

De vegadas los anotadors, devant de la obscuritat d' una frase, s' entregan á lubricacions fantásticas, sens que l' éxit—y d' aixó podem serne jutjes—coroni de cap manera los esforços de sa imaginació. Per quedar-se convensut, basta llegir la nota que 's troba en la página 92 de la edició que de las obras de Des Periers va publicar en 1858, en París, l' editor Delahaye. Parlant l' autor del *Cimbalum Mundi* d' una persona poderosa y rica, diu que tenia molts «allans et venans» (anants y vinents,—com diuém avuy en catalá.) L' erudit La Monnoge, després de profundas investigacions, va dir en to de triunfo que habia descubert lo significat de la misteriosa frase «Allans»; segons resultaba de sos estudis era una casta de gossos inglesos! Un anotador mes modern, Pau Lacroix, després de mostrar alguna vacilació, admet resoltament la traducció de La Monnoge, y, per si aixó fos poch, afegeix que tot induheix á creure que «venans» era una altra casta de gossos.

Seria, donchs útil, als filólechs francesos l' estudi de la nostra llengua, puig que en ella podrian trovarhi la explicació clara de mes d' un problema llingüístich, Y si no volen estudiar la nostra llengua, sápigam al menos la existencia de la nostra patria, y quan en algun text antich vegin citadas las mantas de «Castaloigne» llegeixin en aquest nom Catalunya, y no vajiná cercar,—com ho feu l' erudit Furetière—en un inverosímil «casta llana», la etimología d' aquella denominació.

Joaquim M.ª Bartrina. (1878).

Correspondencias

DEL DIARI CATALA.

Madrid 16 de Desembre.

Com pot suposarse després de lo que vaig dir ahir en Silvela no accepta'l càrrech de president de la comissió del Mensatge, apesar de que per ferlo acceptar s' han verificat moltes conferencies. En Silvela volia que en la contestació al discurs que 'l govern posará en boca de don Alfons se fes una indicació benévola pera 'ls fusionistas, reconeixent qu' es un partit hábil pera ser govern; pero en Cánovas se negá á fer semblants indicacions, sens dupte porque ell se creu bastant potent pera soportar tots los atachs d' aquets polítichs, ja siga per medi de oferiments que 'ls halaguin com per altres medis. En Silvela que creu que 'l poder deuria passar avuy á mans dels fusionistas, ha retxassat tota intervenció declarant que 'n Cánovas obtindrà son vot, pero no sa paraula y encare porque no 'l tatxin de ser causa de disidencias en la majoria.

En Moreno Nieto que serveix pera recitar en una hora todas las obras de tots los escriptors del mon, es además de tan bona pasta que

serveix per tot, pero tampoch ha volgut en aquesta ocasió ser eco d' en Cánovas. Aquets dos homens pot ser no tenen talla pera 'l puesto de president de comissió tan exposada y grave, atesas las solemnitats y ceremonias á que reduheixen lo parlamentarisme los polítichs doctrinaris, pero no obstant son los millors sino 'ls únichs del Congrés. L' apuro seria grave si no fos en Cánovas president del govern, pero 'l que ha pogut fer d' en Toreno un president de la representació nacional, d' en Romero un home necessari y d' en Cevallos un ministre de la Guerra, be podrà sortir del pas fent un gran polítich del jove Esteve Collantes, y fer que s' eleigeixi á aquest ó á un altre per l' estil president de la referida comissió. ¿No va ser també lo Director de *La Epoca* president de la comissió de Pressupostos?

Ja vaig dirlos temps arrera que l' alcaide de la presó de Barcelona estava pres en aquesta vila; donchs segons tinch entés ha sigut condemnat pe 'l tribunal que entenia en la causa, pero per ço encare continúa cobrant son sou d' alcaide. Mes no hi ha que estranyar aquesta anomalia perque estem en temps conservador y ja está dit tot.

També tinch per certa la noticia de que 'l registrador de la propietat de Getafe es un advocat que te 'l mateix nom y apellido que 'l secretari particular d' en Cánovas y no obstant serveix aquella plassa un empleat de la Direcció de Correus. D' aquest fet ne resulta un registrador que no registra pero que serveix en la Presidencia y un empleat de correus que serveix lo registre de Getafe. ¿Qué 'ls hi sembla? ¿son escrupulosos los conservadors?

Es casi positiu que si no hi ha un cambi ministerial ben aviat—lo qual no es gens probable—los fusionistas acabarán per barallarse, perque las disidencias entre ells son cada dia mes grans.—X. de X.

París, 15 de Desembre.

Avuy publica 'l *Diario Oficial* lo decret fixant lo diumenje 9 de Janer pera las eleccions municipals, en Fransa y en Algeria. Prompte comensarán los treballs per portar dintre de las corporacions lo major número possible de consellers. En aquestas eleccions hi prestará una atenció especial lo partit republicá per la suma trascendencia que tindrán los nous Ajuntaments en las eleccions senatorials próximas, destinadas á reformar per complert l' esperit del Senat. Avuy encara 's troba 'l govern en moltes ocasions ab la oposició d' uns quants senadors, que s' anomenan republicans conservadors, pero que en molts projectes de lleys votats ja per la Cámara 's complauchen en derrotar al govern y posarse de frente ab la Cámara de diputats.

En la discussió de la lley d' instrucció primaria 'l bisbe d' Angers, M. Freppel, negá al govern lo dret d' intervenir en las qüestions d' ensenyansa, valentse de un argument infantil. Lleya M. Freppel: Lo govern té gran interés en tenir ciutadants robustos y ben desarrollats ¿se li concedirá algun dret per intervenir en lo régimen alimentici de las familias? Si 'l govern no pot intervenir en la manera d' alimentarse las familias, té 'l dret y la obligació de vigilar é inspeccionar la calitat dels aliments, com acostuma á ferse en los mercats per part dels Ajuntaments. En qüestió d' ensenyansa, es major encara la intervenció d' un govern; puig es tanta la influencia de las ideas en lo modo de ser y de viurer d' una societat, que dada la instrucció y la marxa que segueixi, pot ab seguritat assegurar-se la classe de govern que té y 'l desarrollo de la seva riquesa.

Mr. Freppel voldria que fos la Iglesia la que ab sos programas y sas ideas s' encarregués de conduhir á la juventut per lo camí de la vida. D' aquesta manera 's tornaria en poch temps al predomini del clero, fundació de convents, privilegis teocrátichs, establiment de seminaris y desaparició d' Universi-

tats. Los temps han cambiat; la influencia ultramontana va morint á impulsos del progrés y de la democracia.

Avuy s' han verificat los últims obsequis á Mme. Thiers. En lo palau que ocupaba en la plassa de Sant Jordi s' hi habia instalat una capella mortuoria semblant á la que s' instalá per Mr. Thiers. A mitx dia ha surtit lo corteix format per unas 3.000 personas, portant lo dol los mes próximos parents de la difunta. En lo corteix hi figuraban todas las personas mes conegudas en los diferents rams de la activitat humana, polítichs principalment, com los senyors Say, Gambetta, presidents respectivament del Senat y de la Cámara; los ministres Barthelemy, S. Hilaire, Ferry, Cayot, Constans, Tirard, Cloué, Farré y Cocherre; Herold, prefet del Sena y Andrieux prefet de polissia; los embaixadors d' Austria, de Suissa, d' Espanya y de Russia; y moltes altres personas que fora llarch enumerar. Lo cadávre ha sigut portat al cementiri del P. Lachaise.—X.

Secció Oficial.

Administració principal de correus de Barcelona.—*Llista de las cartas, impresos y mostres detingudas en aquesta administració principal per falta de franquicia en lo dia de la fetxa.*

Narcís Menchaca, Manila.—Bartomeu Saludas, idem.—Francisco Galan, Cavite.—Rafel Caballé, Alcira.—Adolt Delgado, Tarrasa.—Gabriel Alsina, Arenys de Mar.—Mariana Picañol, Sant Feiú Pallarols.—Ramon Sanchez, Sevilla.—Fernando Balaguer, Cienfuegos.—Rector Escolás Pías, Mataró.—Hermenegildo Zaena, Leon.—Anselmo Pallás, Gabá.—Anton Romero, Jaen.

Barcelona 15 Desembre de 1880.—Lo Administrador principal, Lluís Maria de Zavaleta.

Cos de Telégrafos.—*Telegramas rebuts en lo dia de la fetxa y detinguts en dita ofissina per no trobarse á sos destinataris.*

Sevilla. Marquillas, sens senyas.—Figuera. Esthet, carrer Aduana, 5.—Tarragona. Ferraté, Rech.—Cartagena. Joseph Maria Bufonell, Ample.—London. Concha Gelalla, Beata, 4, tercer.

Barcelona 16 Desembre de 1880.—Lo Director de la Secció, Orestes de Mora.

Defuncions.—*Desde las 12 del 16 á las 12 del 17 de Desembre.*

Casats, 1.—Viudos, 1.—Solters 1.—Noys, 3.—Abortos, 1.—Casadas, 1.—Viudas, 2.—Solteras, 4.—Noys, 6.

Naixements 3.—Varons, 8.—Donas, 4.

Secció Comercial

PORT DE BARCELONA.

Embarcacions entradas en lo dia d' ahir.

De Havre vapor francés Nueva Bretaña ab càrrech.

De Cardiff vapor inglés Westella ab carbó.

De Pernambuco berganti Flora ab cotó.

De Peonambuco berganti goleta Elvira ab cotó.

De Alicant y Valencia vapor Navidad ab efectes

Además 9 barcos menors ab efectes.

Despatxadas.

Pera Newcastle vapor inglés Esparto, efectes.

Id. Rouan vapor Mallard.

Id. Marsella vapor alemá Málaga.

Id. Marsella vapor francés Moise.

Id. Génova vapor noruego Peter Jebsen.

Id. Savona polacra goleta italiana Il Cesare.

Id. Lóndres vapor Bilbao.

Id. Palma vapor Lulio.

Id. Habana corbeta Sincero.

Id. Tabasco berganti goleta Rosario.

Id. Terranova povlacra italiana Nuevo Colombo en lastre.

Id. Constantinopla corbeta Antonio G.

Además 8 barcos menors ab efectes.

Sortidas.

Pera Civitavechia polacra goleta italiana Taletó

Id. Génova berganti goleta Guiseppé.

Id. Cartagena berganti noruego Punctum.

Id. Argel vapor francés Moisé.

Id. Palma vapor Lulio.

CAMBIS CORRENTS

DONATS PER LA JUNTA DE GOVERN DEL COLLEGI DE CORREDORS REALS DE COMERS DE LA PLASSA DE BARCELONA DEL DIA 17 DESEMBRE DE 1880.

Londres, 90 d. fetxa, 48'15 per 5 ptas.
Paris, 8 d. vista 5'03 p. per id.
Marsella, 8 d. vista, 5'03 p. per id.

8 DIAS VISTA.		Lugo. . . . . 3/4 »	
Albacete. . . . . 7 3/4 dany.	»	Málaga. . . . . 1/4 »	»
Alcoy. . . . . 1/4 »	»	Madrid. . . . . 1/4 »	»
Alicant. . . . . 1/4 »	»	Murcia. . . . . 1/2 »	»
Almeria. . . . . 3/8 »	»	Orense. . . . . 3/4 »	»
Badajós. . . . . 1/8 »	»	Oviedo. . . . . 1/2 »	»
Bilbao. . . . . 1/4 »	»	Palma. . . . . 5/8 »	»
Búrgos. . . . . 5/8 »	»	Palencia. . . . . 1/2 »	»
Cádiz. . . . . 1/4 »	»	Pamplona. . . . . 1/2 »	»
Cartagena. . . . . 1/4 »	»	Reus. . . . . 1/4 »	»
Castelló. . . . . 5/8 »	»	Salamanca. . . . . 3/4 »	»
Córdoba. . . . . 1/4 »	»	San Sebastia. . . . . 1/2 »	»
Corunya. . . . . 1/2 »	»	Santander. . . . . 1/4 »	»
Figuera. . . . . 5/8 »	»	Santiago. . . . . 1/2 »	»
Girona. . . . . 5/8 »	»	Saragossa. . . . . 1/4 »	»
Granada. . . . . 3/8 »	»	Sevilla. . . . . 1/8 »	»
Hosca. . . . . 5/8 »	»	Tarragona. . . . . 1/4 »	»
Jeres. . . . . 1/4 »	»	Tortosa. . . . . 3/4 »	»
Lleyda. . . . . 5/8 »	»	Valencia. . . . . par »	»
Logronyo. . . . . 3/4 »	»	Valladit. . . . . 3/8 »	»
Lorca. . . . . 7/8 »	»	Vigo. . . . . 1/4 »	»
		Vitoria. . . . . 1/2 »	»

EFECTES PUBLICHS.

Tit. al port. del deute cons. int. 21'85 d. 21'90 p.
Id. id. exterior em. tot. 22'70 d. 22'80 p.
Id. id. amortisable interior, 41'75 d. 42'25 p.
Ob. pera sub. a fer-car. de totas em. 43'25 d. 43'40 p.
Id. del Banch y del Tresor, série int. 101' d. p.
Id. id. exterior, 101'25 d. 101'75 p.
Id. Tresor sobre prod. de Aduanas, 100' d. p.
Id. del Tresor Isla de Cuba 94'75 d. 94'85 p.

Cedulas del Banch hipotec. d' Espanya, ' d. p.
Bonos del Tresor 1.ª y 2.ª série 100' d. 100'25 p.
Accions del Banch hispano colonial, 137'50 d. 138'75 p.

ACCIONS.

Banch de Barcelona, 166' d. 167' p.
Societat Catalana General de Crèdit, 227'50 d. 228' p.
Societat de Crèdit Mercantil, 48' d. 48'25 p.
Real Comp. de Canalizació del Ebro, 13' d. 13'25 p.
Ferro-carril de B a Fransa, 139' d. 139'50 p.
Id. Tarragona Martorell y Barcelona, ' d. p.
Id. Nort d' Espanya, 73'85 d. 74'15 p.
Id. Almansa Valencia y Tarragona, 191' d. 192' p.
Id. Medina del Campo a Samora y de Orense a Vigo 73' d. 73'25 p.
Id. Valls a Vilanova y Barcelona, 63' d. 64' p.

OBLIGACIONS.

Emprèstit Municipal, 101'75 d. 102' p.
» » emissió 1.ª Janer 1880, 95' d. 95'25 p.
» » Provincial, ' d. p.
Ferro-carril de Barc. a Saragossa, 113'25 d. 113'50 p.
Id. id. id.—Série A.—62'75 d. 63' p.
Id. id. id.—Série B.—63' d. 63'25 p.
Fer-car. Tarrag. a Barc. y Fransa, 106'75 d. 107' p.
Id. Tarragona a Martorell y Barcelona y de Barcelona a Girona, 102'75 d. 103' p.
Id. Barc. a Fransa per Figueras 64' d. 64'25 p.
Id. Minas S. Joan de las Abadessas, 93' d. 93'25 p.
Id. Grau de Valencia a Almansa, 52' d. 52'25 p.
Id. Córdoba a Málaga, 61' d. 61'50 p.
Aguas subterrànies del Llobregat, 90' d. 91' p.
Canal de Urgell, ' d. p.

TELÉGRAMAS COMERCIALS.

Liverpool 16 Desembre de 1880.
Vendas de cotó, 10000 balas.

Disponibles sostingut. A entregar sens variació.—Ahir americá alsa 1116. A entregar alsa 1132.

Nova-York 15 Desembre.
Cotó 11 7/8 or.
Arribos 149000 balas en 3 dias.
Espeditions c—07000 balas pera Inglaterra.
Id. 87000 id. id. pera altres punts
Stock. 91000 id.
261000 id. en lo interior

COTISACI Oóficial de las Bolsas de Madrid, Paris y Lóndres, del dia 17 de Desembre de 1880.

Madrid. Renta perpet. int. al 3 p. % 22'00
» » ext. 22'60
Deuda amort. ab interés 2 p. % int. 42'65
Bonos del Tresor de 2,000 rals. . . . . 100'60
Oblig. del Banch y Tresor série int. 101'90
Id. del T. sobre prod. de Aduanas. 101'25
Id. generals per ferro-carrils. . . . . 47'45
TELEGRAMAS particulars de las Bolsas de Madrid Paris y Lóndres.
Madrid.—Consolidat interior. . . . . 21'95
Subvencions. . . . . 43'45
Amortisable. . . . . 42'75
Paris.—Consolidat interior. . . . . 20'50
» » exterior. . . . . 21'43

BOLSI. (Segons nota de la casa Espinach).—A las deu de la nit quedava lo Consolidat a 21'92 1/2 diner y 21'95 paper.

PRIMER CONGRÉS CATALANISTA.

DIARI DE LAS SESSIONS

segons notas taquigráficas presas per la corporació del sistema Garriga ab copia de tots los documents oficials referents al mateix Congrès.

(Continuació.—N.º 33.)

Pero se 'ns dirá: podria ser que sens tenir las lleys comunes, aquestas lleys distintas fossin semblants. Y, Senyors, aquí entra lo principal fonament pera oposarse á la unificació de códichs. Las lleys catalanas y las lleys castellanas son completament distintas. Jo no coneix duas legislacions que comparadas l' una ab l' altra, tinguin tantas diferencias com la nostra ab la castellana. Desde 'ls fonaments fins als detalls son completament distintas. Tots ho saben encare que no hagueu estudiat lleys; tots haveu tingut relacions ab individuos de fora de Catalunya y sabeu que hi ha completa diferencia entre los drets dels dos paissos; que las disposiciones legals que regeixen á Catalunya son completament distintas de las que regeixen á Castella.

Y aquí, sens adelantar ideas que vull deixar per despres y afirmant sols un fet, á saber que 'ls drets catalá y castellá son eminentment diferents, podent treuren algunas conseqüencias perfectament lógicas. Suposém que vinga la unificació, y haurá de resultar una de tres cosas: si 'ls drets catalá y castellá son diferents, pera que las duas comarcas tingan un mateix dret, hem de suposar, ó que 'l dret castellá s' imposa al catalá, ó que 'l dret catalá s' imposa al castellá, ó que s' adopta un terme mitx y s' imposa á Castella y á Catalunya un dret que no sigui castellá ni catalá. Crech que en aquesta especie de dilema no hi cap altre terme. ¿Quinas serán las conseqüencias? Si lo primer, salta á la vista que la imposició del dret castellá al catalá, seria completament la ruina de Catalunya, seria una ferida que li arribaria fins al fondo del cor, porque una reforma en aqueix sentit alteraria, no sols las relacions de familia, sino la propietat y tot lo que constituheix la base d' una societat. Suposém que sigui á la inversa, suposém que 'l dret catalá s' imposés al castellá; allavors, senyors, sucuhiria exactament lo mateix; nosaltres no sentiriam res, seguiriam ab las mateixas institucions, ab los mateixos usos legals d' avuy, pero en cambi las provincias germanas de Castella se posarian á nostres peus, ellas foran las que rebrian la punyalada al cor que no volém nosaltres, y, senyors, desde 'l moment que no ho volém per nosaltres, ¿podém desitjarho per nostras germanas? No; no podém desitjarho y molt menos nosaltres que tenim aquella máxima: «lo que no vulguis per tú, no ho vulguis per ningú»; de lo qual resulta que la unificació no pot venir imposantse una legislació al altra, ja siga que la castellana s' imposi á la catalana, ja siga que 's fassi al revés. ¿Podrá, donchs, venir baix la forma del últim terme del dilema, creant un dret que no sigui castellá ni catalá? Aqueixa seria la pitxor solució de totas, porque allavors la punyalada al cor la rebrian catalans y castellans; allavors los inconvenients y dificultats se loparian per tot arreu;

allavors la ruina fora per tots los paissos, y per consegüent aquesta solució es la que menos pot acceptarse.

Jo no sé, senyors, que hi hagi un altra forma de unificar, y si habentlas examinadas totas, per medi d' un argument *ad absurdum*, he demostrat que totas eran perjudicials, crech queda demostrat que de cap manera podém consentir, que de cap manera podém desitjar que vinga la unificació de códichs. (*Aplausos y asentiment molt marcat.*)

Pero, senyors, jo he sentat aquí que la nostra legislació era diferente de la castellana, y aquesta afirmació necessita una demostració mes completa de la que he dat, y aixó es lo que vaig á fer.

Nosaltres obtém per conservar la nostra legislació especial. Anem, donchs, á saber á grans rasgos qué es aquesta legislació nostra, qué es la legislació catalana.

Y á n' aquest punt, senyors, confesso que 'm veig petit pera tractarlo, porque casualment es un punt que, per mes que sembli impossible, lo tenim mol poch estudiat los catalans; porque es un punt en lo qual s' han fixat molt poch los que 'ns han anat devant, y ha sigut precisament porque la idea catalanista estava, si no morta, á lo menos ben esmortuhida; pero aixó mateix pot contribuir en gloria del catalanisme y en gloria d' aquest Congrès, porque ell haurá sigut lo primer que bé ó malament hagi tractat aquesta qüestió tan vital per Catalunya; haurá sigut dels primers que hagin intentat buscar la naturalesa del dret catalá. Jo, per la meva part, declaro que 'm será difícil, aixís es que suplico als que 'm sucuhixin en la paraula que m' ajudin, puig sé que no conseguire lo que 'm proposo. Pero aixís y tot ho intentaré.

Ab lo poch, senyors, que coneix lo dret catalá, n' estich enamorat: jo he vist poch drets que en lo seu esqueleto m' agradin tant com lo nostre, y m' agrada y me enamora la legislació catalana porque té principis, porque té bases que jo no sé veure en las altres legislacions. Sobre tot, senyors, té duas bases tan hermosas, tan trascendentals, duas bases que han de produhir tan benéficas conseqüencias, que aquestas solas bases fan que jo estigui enamorat del dret catalá.

¿Y quinas son aquestas bases?

Primera: Lo dret catalá, á diferencia de la majoria dels drets, se funda, no sobre l' individuo, sino sobre lo mes gran de las societats, sobre la familia. Comensa creant la institució de la familia y sobre d' ella ho basa tot.

Y 'l dret catalá al costat d' aquest gran principi, tendeix en quant pot tendir avuy una legislació, á fer que la propietat siga premi del treball.

(Seguirá.)

SECCIÓ DE ANUNCIS

EL ÁGUILA

Gran basar de robas fetas, Plassa Real, núm. 13.

Aquest autich y acreditat establiment ha preparat pera la present temporada d' ivern un magnífich y variat assortit de trajos de totes classes com també en pardsús, russos, paletós, levitas creuadas y rectas. Frachs y tot lo concernint á dit ram coñ podrá véures en la següent nota:

Trajos complets en patens, tricots y jergas última novetat, de 140 á 350 rals.—Dits en castors endredons negres y blaus, de 140 á 500 id.—Paletós-levitas en géneros d' alta novetat de 170 á 400 id.—Levitas creuadas y rectas en adredon y castor de 170 á 320 id.—Frachs en panyo negre de 210 á 300 id.—Sobretodos en jergas, diagonals, tricots, castors, chinchillas y demés, de 100 á 350 id.—Russos, sachs, chinchillas y edredons. de 100 á 350 id.—Batas y batins tartrants, cassimirs astracan y demés de 140 á 250 id.—Capas senseras en panyos d' Alcoy y Bejar. de 160 á 250 id.—Ditas en panyos garantits de Tarrassa, de 300 á 500 rals.

FERRO DIALISAT CASES.

Recomenat per la classe métrica contra la anemia, clorosis, estenuació, debilitat, leucorrea, etc., Aventatja 'ls demés preparats de ferro per no tenii olor. sabor ni ennegrir jamay las dents, essent tolerat per los estómachs mes delicats. Reemplassa ab ventatja al Ferro Bravais.

Al per major, Farmácia de Aviñó y Cases, plassa de la Llana, 11.—Barcelona: Al detall en quasi totes las farmácias.—Preu 3 pessetas pot.

GRANS MAGATSEMS

de articles pera la confecció.

VENDA AL DETALL, PREUS MOLT REDUITS

Passatge del Credit, 1 y 3, entressuelo.

AL GUST INFANTIL

41, ARGENTERIA, 41.

Están de enhorabona los pares de familia.

Acaba de obrirse un establiment de sastrería, especial pera noys.

En ell se trobará un variat assortit de trajos de tots gustos y pera totes edats, sent sos preus mes que baratos.

Als col-legis grans rebaixas.

EL LOUVRE.

FERNANDO VII, 37,

ENTRADA PER LO DE AVIÑÓ, 5, PRAL.

ROBAS FETAS en géneros

de novetat. Especialitat en TRAJOS, LEVITAS y SOBRETODOS. Inagotable y rica col-lecció en géneros del país y estranjers pera MIDA.—PREU FÍXO,

INTERESSANT Á TOTOS LAS CLASSES,

ENTRADA LLIURE AL GRAN LOCAL

CARRER DE GEGANTS, N.º 2.

En vista de la bona acceptació que ha tingut nostre sistema de venda á preus fixos, además de la gran baratura ja coneguda per lo públich, tenim 'l gust de participar que desde avuy los mocadors, abrichs y demés articles punt de llana tindrán una extraordinaria rebaixa de preus. Ventatjós y complet assortit de manguitos de totes classes.

PIANOS.

RIBALTA, PRIU, VIDAL Y COMPANYIA. Societat colectiva d' obrers práctichs en la fabricació de pianos. Competeixen ab los estranjers. Gran economía en preus; assegurats per tota sa existencia en construcció y solidés. Perecamps, 10, primer (avans casa Lerch.)

S' admeten anúncis mortuoris á preus convencionales peraquest «Diari». Hi ha una vinyeta especial pera 'ls que'n vulgan.

ENTERROS, FUNERALS Y ANIVERSARIS

ANUNCIATS PER AVUY 18.

Don Joan Losantos y Martí.—Funeral y Missas á las 10 matí en Betlém.

Donya Antonia Ricart y Domenech.—Ofici y missa á las 10 matí en Sta. Agna.

Don Ramon Carrauca y Camilleri.—Ofici á las 10 matí en Santa Clara.

Donya María Martí y Eixalá.—Missa solemne á las 10 matí en Nostra Senyora dels Dolors (Bonsuccés).

Donya Isabel Martorell y Peña.—Primer aniversari; ofici á lag 10 matí en la Mercé.

Don Joan Valls y Calvet.—Ofici y missas á las 10 matí en St. Francisco de Paula.

TINTORERÍA

de Agustinoy, Sant Ramon, 17.

Un sobretodo tenyit	12 rals.	Rentat, 9
Un Jaqué	» 10 »	» 8
Americana	» 8 »	» 7
Un pantalon	» 7 »	» 4
Una armilla	» 4 »	» 2'50, 15

EDUARDO LOPEZ.

Clases de cálculo mercantil, teneduría de libros, reforma de toda clase de letra, ortografía y correspondencia comercial.

á satisfacció del alumno.

Véjintse sos quadros. Viu, Cárme, 19, 1.

ARA ES POSITIU.

Los ulls de poll y duricias se curan á voluntad del pacient ab l' Elíxir de Garriga.

De venda en sa farmácia, carrer de Sant Antoni Abat, n. 25.

Turróns de Massapá y altres classes. Gran assortit á 3 rals lliura, y las renombradas Neulas Monserrat, 11, Confitaría del Circo.

Curació de las malalties

DE LA VISTA.

Tractament especial que excluheix cáustichs y operacions. Grans y positius resultats. Consultas de 12 á 2 y de 6 á 8.

ASALTO, 27, primer.

Gratis als pobres de 3 á 4

Aguas ELECTRO MEDICINALS. Curan las enfermetats dels ulls, del oído fins la ceguera, sordera, las parálisis, las de la matris y vias urinarias. Carrer de Fortuny, 16, primer. Horas de consulta de 11 á 3 y de 6 á 7.

Grandió assortit en manguitos y demés articles de pell. Gran collecció en mocadors y abrichs punt de llana. Ronda S. Pere, 156.

SINTAXIS LLATINA

Ó SIGA

explicació clara y senzilla de un programa de segon curs de
LLATÍ Y CASTELLA

per don Joaquim Batet, Llicenciat en Filosofia y Lletres, Soci delegat de la Associació catalanista d' excursions científicas, de la Catalana d' excursions, etcétera.

Se ven en las llibrerías de la Viuda y F. de Subirana, Portaferrisa, 16 y en la de Verdaguier, Rambla del Centro y en casa del autor, col·legi de Sant Ramon, en Vilafranca del Panadés.

GRAN RESTAURANT DEL LOUVRE

CUBERTS
de 8 rals anamunt.
Sopars
económichs.

Y

S' admeten
abonats y abonos
per
tarjetas.

CERVECERÍA.

2, Rambla de Santa Mónica, baixos, 2.

HOMEOPATÍA

Pera conèixer la eficacia dels específics obtinguts en la Isla de Cuba, pera las enfermetats, catarros del pulmo fins la Tísis; la Esterilitat, Impotencia, Espermatòria, Càlculs de la vegiga y lo seu catarro; Menstruacions difícils y suprimidas; la Tenia ó siga la Solitaria; pera 'l vici herpètic y sas manifestacions, lo Reuma, Gota, Apoplegia, y la Paralísis; y últimament pera 'l Escirro, y lo Càncer, quant sia possible; aixís com pera las Llúpias per un método, que suprimeix la cuchia, la sanch y evita 'l dolor, fins un mes de medicació pera conèixer sos saludables y económichs beneficis. Las consultas son de 10 á 12 los días no festius. No visita á domicili. Baixa de Sant Pere, 26, segon.

GRAN DEPOSIT DE MAQUINAS

DE

CARLOS BLOSS

PLASSA DEL BONSUCCÉS, 3, BAIXOS.

Especialitat en màquines de imprenta y de litografia, premsas de tots sistemes guillotinas, premsas de glassejar, pasta de roleus, màquines de gas, últim modelo sense soroll y ab petit gasto. No ofereixen cap perill de explosió.

TELEGRAMAS

Noticias del exterior

Segons los darrers telégramas
dels diaris estrangers.

Iuckarest 15.—Lo primer ministre Bratiano ha sigut ferit d' una ganivetada al moment de sortir de la sala de sessions, per un individu que l' esperava al pas.

Lo primer ministre ha rebut duas feridas lleugeras al cap y al bras. Després d' una lluyta d' alguns instants, en la qual ha pogut dominar á son adversari, s' ha trobat la levita traspasada en la part del pit.

L' assési ha sigut arrestat. S' assegura que M. Bratiano continuarà demà sas ocupacions ordinarias.

Pera 15.—S' assegura que la Sublime Porta ha abandonat lo projecte de dirigir una circular á las potencias porque arreglessin la qüestió grega.

Ragussa 15.—Noticias de Cettinge manifestan que las autoritats turcas executan fidelment los compromisos contrets per Dervisch-Pachá y Bedry-Bey. En la frontera hi han escalonats disset batallons de tropas regulars, pera impedir qualsevol agresió que intentessen los albanesos y facilitar als montenegrins la ocupació del territori que 'ls fou cedit.

Telégramas particulars

Madrid 17, á las 5'20 tarde. — Se ha desistit la traslació del bisbe de Múrcia á Cartagena.

Es probable la creació d' un sub-govern en Tortosa.

La premsa ministerial segueix ocupantse de la promoció de senadors. Lo Consell de demà s' ocuparà d' aquest assumpto.

Bolsa.—Consolidat, 22'00.—Bonos, 100'60.—Subvencions 43'45.

Madrid 17, á las 5'30 tarde.—Lo general Moriones ha manifestat al senyor Cánovas son propòsit de viurer allunyat de la política y no accepta la senaduría ni la presidencia de la Junta consultiva de guerra.

Se diu que s' ha acordat que las vice-presidencias del Senat las ocupin los senyors Silvela, comte de Puñonrostro, comte Casa-Gallindo y marqués de Bermar.

Está ultimada la combinació de gobernadors, que comprent Búrgos, Valladolid, Guadalajara, Toledo y Alicante. Lo diumenje se publicarán los nombraments.

Lo senyor Serrano Alcázar s' encarregará 'l diumenje de la sub-secretaría del ministeri de la Governació.

Paris 17, á las 6 tarde.—S' ha reunit en lo Senat la comissió que ha de dictaminar sobre lo projecte de reforma de la magistratura. Lo duch d' Audifret Pasquier fa ús de la paraula en contra del projecte y diu que 'l mateix es una acusació política que dirigeix contra la magistratura.

FABRICA DE OBJECTES TORNEJATS

DE BANYA Y FUSTA

DE

BENET RIERA Y PENOSA.

TORELLÓ.

Gran deposit de brocals, tinters, panillos, canonets d' agullas, gots y demés objectes de torneria.
Pera las demandas dirigirse á casa Sitjar-Torelló.

Gran fábrica de tubos de Gré, destinats pera lo «loch escusat», aigües pluvials y fregaders, de Ramon Reguant y Lluch. Falda de Monjuich, carrer de las Canteras número 54.

En dit establiment se trobará un gran y variat assortit de dits tubos, com també «vasijas», «tarros», «bombonas», «lasgaderas» y tot lo concernent á la fabricació de productes químichs.

Paris, 17, á las 6 tarde. —La mayoría de la esquierda republicana acepta la esmena autorisant la ensenyansa relligiosa los dijous y los diumenjes, sempre que ho consentin los pares dels alumns.

Avuy han marxat á Irlanda tropas de refor.

Las minas dels Estats-Units han produhit en los últims 7 anys 5,600 milions de rals de or y 5,450 milions de plata.

BUTLETI METEOROLOGICH

DEL DIA D' AHIR.

(Servey especial del DIARI CATALA.)

Barómetro reduhit á 0 graus á las 9 mati.	75.9708
Termometro cent. á las 9 mati.	9.2
Humitat relativa á las 9 mati.	78.0
Tensió del vapor d' aygua á las 9 mati.	7.4
Temperatura máxima á l' hombra las 21 horas anteriors.	11.4
Temperatura mínima á l' ombrá durant las 24 horas anteriors.	7.6
Termómetro á Máxima.	13.2
Sol y Serena. Mínima.	7.1
Vent dominant T. 1.	
Estat del Cel, Cubert.	

Notas. Lcs núvols pendrán la denominació de *Ci-Cirrus* los que afectan la forma del filaments ó cotó fluix; *St. Stratus* los que tenen la forma de barras ó faixas; *Cu. Cumulus* los que tenen la forma de torras balas de cotó ó grans aglomeracions, y *Ni. (Nimbus)* quant lo núvol es de una mateixa tinta negra ó cendrosa, es á dir: los núvols de pluja y vent. Las diferents formas combinadas, se denominan respectivament: *Ci-St.*, *St-Ci.*, *Cu-Cu.*, *Cu-Ci.*, *St-Cu* y *Cu.* y *Cu-St.*

La part despejada del Cel s' espesará ab los dels primers números.

Imprenta La Renaixensa, Xuclá, 13, baixos.